

Ìwé Oniwaasu

Asán ni ohun ayé

- ¹ Ṗrò Oniwaasu, ọmọ Dafidi, ọba Jerusalemu:
² “Asán inú asán!”
 Oníwàásù náà wí pé,
 “Asán inú asán!
 Gbogbo rẹ́ asán ni.”

- ³ Kí ni ènìyàn rí jẹ́ ní èrè lórí gbogbo iṣé rẹ́,
 lórí èyí tí ó ní ẹsé wàhálà sí lábé oòrùn?
⁴ Bí ìran kan ti wá ni ìran mìíràn ní kójá lọ,
 síbè ayé dúró tití láé.
⁵ Oòrùn ní ràn, oòrùn sì ní wò,
 ó sì sáré padà sí ibi tí ó ti yo.
⁶ Aféfẹ́ ní fé lọ sí ìhà gúúsù,
 Ó sì ní fé yípo sí ìhà àríwá,
 a sì tún padà sí ọnà rẹ́.
⁷ Gbogbo odò ní sàn sí inú Òkun,
 síbè sibè Òkun kò kún.
 Níbi tí àwọn odò ti wá,
 níbè ni wón tún padà sí.
⁸ Ohun gbogbo ni ó ní mú àárè wá,
 ju èyí tí ẹnu le è so.
 Ojú kò tí i rí ìrírí tí ó té e lórùn,
 bẹ́ ni, etí kò tí i kún fún gbígbó.
⁹ Ohun tí ó ti wà télè náà ni yóò sì máa wà, ohun tí
 a ti ẹsé séyìn
 òun ni a ó tún máa ẹsé padà
 kò sí ohun tuntun lábé oòrùn.

10 Ñjé ohun kan wà tí ẹníkan le è sọ wí pé,
“Wò ó! Ohun tuntun ni èyí”?

Ó ti wà téle rí ní ojó tó ti pé,
o ti wà şáajú tiwa.

11 Kò sí ìrántí ohun ìsáajú
békè ni ìrántí kì yóò sí fún
ohun ìkéyìn tí ní bò
lódò àwọn tí ní bò ní ìgbà ìkéyìn.

Asán ni ọgbón ènìyàn

12 Èmi, Oniwaasu ti jẹ ọba lórí Israéli ní Jerusalému rí.

13 Mo fi àṣìkò mi sílè láti kó àti láti şe àwárí pèlú ọgbón, gbogbo ohun tí ó ní şelè lábé ọrun. Háà! Èrù wúwo tí Olórun ti gbé lé àwọn ènìyàn.

14 Èmi ti rí ohun gbogbo tí ó ní şelè lábé oòrùn, gbogbo rẹ kò ní ìtumò bí ẹní gbìyànjú àti mú aféfẹ ni.

15 Ohun tí ó ti wó kò le è şe é tó mó,
ohun tí kò sí kò le è şe é kà.

16 Mo rò nínú ara mi, “Wò ó, mo ti dàgbà, ọgbón mi sì ti pò ju ti ẹnikéni tí ó ti şe alákòóso Jerusalému síwájú mi lò, mo ti ní ìrirí púpò nípa ọgbón àti ìmò.”

17 Nígbà náà ni mo fi ara jì láti ní ìmò nípa ọgbón, àti pàápàá àìgbón àti òmùgò, şùgbón mo rí, wí pé èyí pèlú bí ẹni ní gbìyànjú àti mú aféfẹ ni.

18 Nítorí pé ọgbón púpò ìbànújé púpò ní ní mú wá,
bí ìmò bá sì şe pò tó náà ni ìbànújé ní pò tó.

¹ Mo rò nínú ọkàn mi, “Wá nísinsin yíí, èmi yóò sì dán ọ wò pèlú ìgbádùn láti şe àwárí ohun tí ó dára.” Șùgbón eléyíí náà jási asán.

² “Mo wí fún ेrin pé òmùgò ni. Àti fún ìre-ayò pé kí ni ó n şe?”

³ Mo tiraka láti dun ara mi nínú pèlú otí wáìnì, àti láti fi ọwó lé òmùgò—okàn mi sì n tó mi pèlú ọgbón. Mo fé wo ohun tí ó yé ní shíse fún èníyàn ní abé ọrun ní ịwònba ojó ayé rẹ.

⁴ Mo şe àwọn işé nílá nílá. Mo kó ilé púpò fún ara mi, mo sì gbin ọgbà àjárà púpò.

⁵ Mo şe ọgbà àti àgbálá, mo sì gbin onírúurú igi eléoso sí inú wọn.

⁶ Mo gbé adágún láti máa bu omi rin àwọn igi tí ó n hù jáde nínú ọgbà.

⁷ Mo ra àwọn ẹrú ọkùnrin àti àwọn erú obìnrin, mo sì tún ní àwọn ẹrú mìíràn tí a bí sí ilé mi. Mo sì tún ní ẹran ọsìn ju ẹnikéni ní Jerusalemu lọ.

⁸ Mo kó fàdákà àti wúrà jọ fún ara mi àti àwọn ohun işúra ti ọba àti ìgbéríko. Mo ní àwọn akorin ọkùnrin àti obìnrin, àti dídùn inú ọmọ èníyàn, aya àti obìnrin púpò.

⁹ Mo di ẹni nílá ju ẹnikéni tí ó wà ní Jerusalemu şájú mi. Nínú gbogbo èyí, ọgbón mi kò fi mí sílè.

¹⁰ Èmi kò jé kí ojú mi şe aláirí ohun tí ó bá n fé.

N kò si jé kí ọkàn mi ó şe aláiní ìgbádùn.
Okàn mi yó nínú gbogbo işé mi,

èyí sì ni èrè fún gbogbo wàhálà mi.

¹¹ Síbè, nígbà tí mo wo gbogbo ohun tí ọwó mi ti şe àti ohun tí mo ti şe wàhálà láti ní:

gbogbo rẹ, asán ni. Ó dàbí ẹni

gbìyànjú àti mú aféfẹ, kò sí èrè kan ní abé
oòrùn;
ogbón àti òmùgọ, asán ni.

12 Nígbà náà ni mo tún bérè sí ogbón,
àti ìsínwín àti àìgbón
kí ni ọba tí ó jẹ léyìn tí ọba kan kú le è şe
ju èyí tí ọba ìsáájú ti şe lọ.

13 Mo sì ri wí pé ogbón dára ju òmùgọ
gégé bí ìmólè ti dára ju òkùnkùn lọ.

14 Ojú ológbón ní bẹ lágbárí rẹ,
nígbà tí aşıwèrè ní rìn nínú òkùnkùn,
ṣùgbón mo wá padà mó
wí pé ìpín kan náà ni ó ní dúró de ìsòrí àwọn
ènìyàn méjéjì.

15 Nígbà náà ni mo rò nínú ọkàn wí pé,
“Irú ìpín tí òmùgọ ní yóò bá èmi náà pèlú
kí wá ni ohun tí mo jẹ ní èrè nípa ogbón?”
Mo sọ nínú ọkàn mi wí pé,
“Asán ni eléyíí pèlú.”

16 Nítorí pé ológbón ènìyàn, gégé bí i òmùgọ, a kí yóò
rántí rẹ fún ìgbà pípé;
gbogbo wọn ni yóò dì ohun ìgbàgbé ní ojó tó ní
bò.

Ikú tí ó pa aşıwèrè náà ni yóò pa ológbón ènìyàn.

Asán ni işé şíse

17 Nítorí náà, mo kórlíra ìwàláàyè, nítorí pé işé tí
wọn ní şe ní abé oòrùn ti mú ìdààmú bá mi. Gbogbo
rẹ asán ni, ó dàbí eni ní gbìyànjú àti mú aféfẹ ni.

18 Mo kórlíra gbogbo ohun tí mo ti şisé fún ní abé
oòrùn, nítorí pé mo ní láti fi wòn sìlè fún eni tí ó wà
léyìn mi ni.

19 Ta ni ó wá mò bójá ọlógbón ènìyàn ni yóò jé tàbí aṣiwerè? Síbè yóò ní láti şe àkoso lórí gbogbo isé tí mo tí şe yíí pélú.

20 Nítorí náà, ọkàn mi bérè sí ní kábámò lórí gbogbo àìsimi isé sísé mi ní abé oòrùn.

21 Nítorí pé ènìyàn le è şe isé rẹ pélú ọgbón, òye àti ìmò ní abé oòrùn, tí ó sì ti kó şe isé fúnra rẹ. Asán ni eléyií pélú àti àdánù nílá.

22 Kí ni ohun tí ènìyàn rí gbà fún gbogbo wàhálà àti ịpójnjú tí ó fi sísé lábé oòrùn?

23 Gbogbo ojó rẹ, isé rẹ kún fún ịrora, àti ịbànújé, kódà ọkàn rẹ kí í ní ịsinmi ní alé. Asán ni eléyií pélú.

24 Ènìyàn kò le è şe ohunkóhun tí ó dára jù pé kí ó jẹ kí ó sì mu, kí ó sì rí ịtélórùn nínú isé rẹ. Mo rí wí pé eléyií pélú wá láti ọwó Olórun.

25 Nítorí wí pé láisí òun, ta ni ó le jẹ tàbí kí ó mọ adùn?

26 Fún eni tí ó bá té Olórun lórùn ni Olórun yóò fún ní ọgbón, ìmò àti ịdùnnú, ʂùgbón fún eni déshé, Ó fún un ní isé láti şà àti láti kó ohun iní pamó kí ó sì fi fún eni tí ó té Olórun lórùn. Eléyií pélú, asán ni, ó dàbí eni gbìyànjú àti mú aféfẹ.

3

Àkókò àti ịgbà wà fún ohun gbogbo

1 Àsìkò wà fún ohun gbogbo,
àti ịgbà fún gbogbo nñkan ní abé ọrun.

2 Igbà láti bí àti ịgbà kíkú,
ịgbà láti gbìn àti ịgbà láti fàtu.

- 3** Ìgbà láti pa àti ìgbà láti mú lárada
 ìgbà láti wó lulè àti ìgbà láti kó.
- 4** Ìgbà láti sokún àti ìgbà láti rín èrín
 ìgbà láti şofò àti ìgbà láti jó,
- 5** Ìgbà láti tú òkúta ká àti ìgbà láti şà wón jọ
 ìgbà láti súnmó àti ìgbà láti fáséyìn,
- 6** Ìgbà láti wá kiri àti ìgbà láti şài wá kiri
 ìgbà láti pamó àti ìgbà láti jù nù,
- 7** Ìgbà láti ya àti ìgbà láti rán
 ìgbà láti dáké àti ìgbà láti sòrò,
- 8** Ìgbà láti ní ifé àti ìgbà láti kóriíra
 ìgbà fún ogun àti ìgbà fún àlàáfià.
- 9** Kí ni òṣisé jẹ́ ní èrè nínú wàhálà rẹ?
- 10** Mo ti rí àjágà tí Olórunké lé ọmọ ènìyàn.
- 11** Ó ti şe ohun gbogbo dáradára ní àṣìkò tirè, ó sì
ti fi èrò nípa ayérayé sí ọkàn ọmọ ènìyàn, sibè, wọn
kò le şe àwárí idí ohun tí Olórunké ti şe láti ibérè tití
dé òpin.
- 12** Mo mò wí pé kò sí ohun tí ó dára fún ènìyàn ju
pé kí inú wọn dùn kí wọn sì şe rere níwọn ìgbà tí
wón sì wà láààyè.
- 13** Wí pé: kí olukúlukù le è jẹ, kí wọn sì mu, kí wọn
sì rí itélórùn nínú gbogbo isé wọn èbùn Olórunké ni
èyí jẹ.
- 14** Mo mò wí pé ohun gbogbo tí Olórunké şe ni yóò
wà tití láé, kò sí ohun tí a lè fi kún un tàbí kí a yọ
kúrò nínú rẹ. Olórunké şe èyí kí ènìyàn le è ní ibérù
rẹ ni.
- 15** Ohun tí ó wà ti wà téle,
 ohun tí ó ní bò wá ti wà téle,
 Olórunké yóò sì mú kí àwọn ohun tí ó ti şelè séyìn
 tún şelè.

16 Mo sì tún rí ohun miíràn ní
abé ọrun dípò ìdájó,
 òdodo ni ó wà níbè dípò ètò òtító, èṣè ni o wà
 níbè.

17 Mo wí nínú okàn mi,
“Olórun yóò ẹ́ ìdájó
 olódodo àti èniyàn búburú,
nítorí pé àṣíkò yóò wà fún gbogbo iṣé,
 àti àṣíkò ẹ́ ìdájó gbogbo iṣé.”

18 Mo tún rò pé “Olórun ní dán wa wò láti fihàn
wá wí pé bí ẹranko ni èniyàn rí.

19 Ó ní láti jé ohun irántí pé ìpín èniyàn rí bí i
térankó ìpín kan náà ní dúró dè wón. Bí ọkan ti ní
kú náà ni èkejì yóò kú. Àwọn méjèèjì ni irú èémí
kan náà, èniyàn kò sàn ju ẹranko lọ, nítorí pé asán
ni yíyé jé fún wọn.

20 Ibíkan náà ni gbogbo wọn ní lọ, wón wá láti inú
erùpè, inú erùpè náà ni wọn yóò tún padà sí.

21 Ta ni ó mò bójá ẹmí èniyàn ní lọ sí òkè tí ẹmí
ẹranko sì ní lọ sí lsàlè nínú ilè ni?”

22 Nígbà náà, ni mo wá rí i wí pé, kò sí ohun tí ó
sàn fún èniyàn ju kí ó gbádùn iṣé rẹ, nítorí pé ìpín
tirẹ ni èyí. Tàbí ta ni ó le è mú kí ó rí ohun tí yóò
ṣelè léyìn rẹ kò sí!

4

Ìnilára, làálàá, àti àìlórẹ́

1 Mo sì tún wò ó, mo sì rí gbogbo ìnilára tí ó ní ṣelè
lábé oòrùn,
mo rí ẹkún àwọn tí ara ní ni,
 wọn kò sì ní olùtùnú kankan,
agbára wà ní ikápá àwọn tí ó ní wón lára,

- wọn kò sì ní olùtùnú kankan.
- ² Mo jowú àwọn tí wón ti kú
tí wón sì tì lọ,
ó sàñ fún wòn ju àwọn
tí wón sì wà láààyè lọ.
- ³ Nítòótó, ẹni tí kò tí i sí sàñ ju
àwọn méjèèjì lọ:
ẹni tí kò tí i rí isé búburú
tí ó ní lọ ní abé oòrùn.
- ⁴ Mo sì tún mò pèlú, idí tí èniyàn fi ní shisé tagbára
tagbára láti şe àşeyorí, nítorí pé wòn ní jowú àwọn
aládùúgbò wòn ni. Şùgbón, asán ni, ó dàbí ẹni ní
gbiyànjú àti mú aféfé.
- ⁵ Aşiwèrè ká ọwó rè kò
ó sì ba tara rè jé.
- ⁶ Oúnje ẹkúnwó kan pèlú idáké jéjéjé sàñ ju ẹkúnwó
méjì pèlú wàhálà,
àti gbígbá iyànjú àti lé aféfé lọ.
- ⁷ Léékán sí i, mo tún rí ohun asán kan lábé oòrùn.
- ⁸ Okùnrin kan şoşo dá wà;
kò ní ọmokùnrin kankan tàbí ẹbí.
Kò sí òpin nínú làálàá rè gbogbo,
síbè, ọrọ kò té ojú rè lórùn.
Béé ni kò sì wí pé, “Nítorí ta ni èmí şe ní şe làálàá,
àti wí pé, éétise tí mo fi ní fi igaádùn du ara mi?”
Eléyíí náà asán ni,
isé ọsì!
- ⁹ Ení méjì sàñ ju ẹníkan,
nítorí wòn ní èrè rere fún làálàá wòn.
- ¹⁰ Tí ọkan bá şubú lulè,
ọré rè le è ràn án lówó kí ó fà á sókè,
şùgbón iyónu ni fún ọkùnrin náà tí ó şubú

tí kò sì ní ẹni tí ó le è ràn án lówó!

11 Àti pèlú pé, bí ẹni méjì bá sùn pò, wọn yóò móoru.
Şügbón báwo ni ẹnìkan şe le è dá nìkan móoru?

12 Bí ó tilè jé pé, a le è kojú ogun ẹnìkan,
àwọn méjì le è gbijà ara wọn,
ikò okùn méta kì í dùn ún yára fà já.

Asán ni ipò gíga

13 Òtòsì ịpèrèrè tí ó şe ọlógbón, ó sàn ju arúgbó àti
aşiwèrè ọba lọ tí kò mọ bí yóò ti şe gba ịmòràn.

14 Nítorí pé láti inú túbú ni ó ti jáde láti jé ọba, bí a
tilè bí i ní tálákà ní ịjọba rẹ.

15 Mo rí gbogbo alààyè tí ní rìn lábé oòrùn, pèlú
ịpèrèrè kejì tí yóò gba ipò ọba yíí.

16 Gbogbo àwọn tí ó wà níwájú wọn kò sì lópin,
ọgòdòrò àwọn èniyàn ní ó jé ọba lé lórí, ẹni tí ó wà ní
ipò yíí kò dùn mó àwọn tí ó tèlé wọn nínú. Asán ni
éléyií pèlú jé, ó dàbí ẹni ní gbìyànju àti mú aféfẹ ni.

5

Dídúró nínú ibèrù Olórun

1 Só ịrìn rẹ nígbà tí o bá lọ sí ilé Olórun. Kí ịwọ kí
ó sì múra láti gbó ju àti şe ịrúbọ aşiwèrè, tí kò mọ wí
pé òun ní şe búburú.

2 Má şe yára pèlú ẹnu un rẹ,
má sọ ohunkóhun níwájú Olórun.

Olórun ní bẹ ní ọrun
ịwọ sì wà ní ayé,
nítorí náà jé kí ọrọ rẹ mọ ní ịwòn.

3 Gégé bí àlá tí ní wá, nígbà tí ịlépa púpò wà,
bẹè ni ọrọ òmùgò nígbà tí ọrọ bá pòjù.

4 Nígbà tí o bá şe ịlérí sí Olórun, má şe pé ní
mímúşẹ, kò ní inú dídùn sí òmùgò, mú ịlérí rẹ şe.

5 Ó sàñ láti má jé ejé, ju wí pé kí a jé ejé kí a má mu se lo.

6 Má se jé kí énu rẹ tì ó sínú èṣè. Má sì se sọ fún òjísé ilé ìsin pé, “Àṣíṣe ni ejé mi.” Kí ló dé tí Olórun fi le è bínú sí o, kí ó sì ba isé ọwó rẹ jé?

7 Asán ni ọpò àlá àti ọrò púpò. Nítorí náà dúró nínú ibèrù Olórun.

Asán ni ọrò jé

8 Bí o bá rí tálákà tí wón ní ni lára ní ojú púpò, tí a sì ní fi òtító àti ẹtò rẹ dù ú, má se jé kí ó yà ó lénu láti rí irú nñkan béké, nítorí pé éni tí ó wà ní ipò gíga máa ní mó ọsìṣé tí ó wà lábéké rẹ lójú ni, sibéké àwọn kan sì wà tí wón jé olórí àwọn méjèèjì.

9 Gbogbo wọn ni ó ní pín èrè tí wón bá rí lórí ilè, àní ọba pàápàá ní jé èrè lórí oko.

10 Éni tí ó bá ní ifé owó kí í ní owó ànító,
éni tí ó bá ní ifé sí ọrò kí í ní ìtélórùn
pèlú èrè tí ó ní wólé fún un.

11 Bí ẹrù bá ti ní pò sí i,
náà ni àwọn tí ó ní jé é yóò máa pò sí i

Èrè e kí ni wón sì jé sí éni tí ó ni nñkan bí kò se pé,
kí ó máa mú inú ara rẹ dùn nípa rí rí wọn?

12 Oorun alágbaṣe a máa dùn,
yálà ó jéun kékéré ni tàbí ó jéun púpò,
ṣùgbón ọpò ọrò olórò
kí í jé kí ó sun rárá.

13 Mo ti rí ohun tí ó burú gidigidi lábéké oòrùn
ọrò tí a kó pamó fún ìparun éni tó ni nñkan.

14 Tábí ọrò tí ó sònù nípa àìrí ojúrere,
nítorí wí pé bí ó bá ní ọmokùnrin

kò sí ohun tí yóò fi sílè fún un.

¹⁵ Ìhòhò ni ènìyàn wá láti inú ìyá rẹ,
bí ó sì şe wá, bẹ́ ni yóò kúrò
kò sí ohunkóhun nínú işé rẹ
tí ó le mú ní ọwó rẹ.

¹⁶ Ohun búburú gbá à ni eléyíí pàápàá.
Bí ènìyàn şe wá, ni yóò lọ
kí wá ni èrè tí ó je
nígbà tí ó şe wàhálà fún aféfẹ?

¹⁷ Ó ní je nínú òkùnkùn ní gbogbo ojó ọ rẹ,
pèlú iyè ríra tí ó ga, ìnira àti ìbínú.

¹⁸ Nígbà náà ni mo wá rí i dájú pé, ó dára, ó sì tònà
fún ènìyàn láti je, kí ó mu, kí ó sì ní ìtélórùn nínú işé
wàhálà rẹ lábé oòrùn, ní àkókò ojó ayé díè tí Olórun
ti fi fún un, nítorí ipín rẹ ni èyí.

¹⁹ Síwájú sí, nígbà tí Olórun fún ẹnikéni ní ọrọ àti
ohun ìní, tí ó sì fún un lágbára láti gbádùn wọn, láti
gba ipín rẹ kí inú rẹ sì dùn sí işé rẹ—èbùn Olórun ni
èyí.

²⁰ Ó máa ní ronú léékòòkan nípa ojó ayé rẹ
léékòòkan nítorí pé Olórun ní pa á mó pèlú inú
dídùn ní ọkàn rẹ.

6

¹ Mo ti rí ibi mìíràn lábé oòrùn.

² Olórun fún ọkùnrin kan ní ọrọ, olá àti olá kí ó má
ba à şe aláiní ohunkóhun tí ọkàn rẹ ní fé. Șùgbón,
Olórun kò fún un ní àñfààní láti gbádùn wọn, dípò
èyí, àlejò ni ó ní gbádùn wọn. Asán ni èyí, ààrùn
búburú gbá à ni.

³ Ọkùnrin kan le è ní ọgórùn-ún ọmọ kí ó sì wà
láààyè fún ọpòlòpò ọdún, sibè kò sí bí ó ti le wà

láààyè pé tó, bí kò bá le è gbádùn ohun ìní rẹ kí ó sì gba ìsìnkú tí ó tó, mo sọ wí pé ọlè ọmọ tí a sin sàñ jù ú lọ.

⁴ Ó wà láìní ìtumò, ó lọ nínú òkùnkùn, nínú òkùnkùn sì ni orúkọ rẹ fí ara pamó sí.

⁵ Bí ó ti jé wí pé kò rí oòrùn tàbí mọ ohunkóhun, ó ní ọpò ìsinmi ju ti ọkùnrin náà lọ.

⁶ Kódà, bí ó wà láààyè fún ẹgbèrún (1,000) ọdún méjì yípo sìgbón tí ó kùnà láti gbádùn ohun ìní rẹ. Kì í şe ibíkan ni gbogbo wọn ní lọ?

⁷ Gbogbo wàhálà tí ènìyàn ní şe nítorí àtijẹ ni sibè ikùn rẹ kò yó rí.

⁸ Kí ni àñfààní tí ọlógbón ènìyàn ní lórí aşıwèrè?

Kí ni èrè tálákà ènìyàn
nípa mímọ bí yóò şe hùwà níwájú àwọn tókù?

⁹ Ohun tí ojú rí sàñ
ju ifenuwákiri lọ.

Asán ni eléyíí pèlú
ó dàbí eni ní gbìyànjú àti mú aféfẹ.

¹⁰ Ohunkóhun tí ó bá ti wà ti ní orúkọ,
ohun tí ènìyàn jé sì ti di mí mò;
kò sí ènìyàn tí ó le è ja ijàkadì
pèlú eni tí ó lágbára jù ú lọ.

¹¹ Ọrọ púpò,
kì í ní ìtumò
èrè wo ni ènìyàn ní rí nínú rẹ?

¹² Àbí, ta ni ó mọ ohun tí ó dára fún ènìyàn ní ayé fún ojó ayé kúkúrú àti asán tí ó ní là kojá gégé bí ọjì? Ta ni ó le è sọ fún mi, ohun tí yóò şelè lábé oòrùn léyìn tí ó bá lọ tán? Kò sí!

7

Ogbón

- ¹ Orúkọ rere sàn ju ìpara olóòórùn dídùn lọ,
ojó ikú sì dára ju ojó tí a bí ènìyàn lọ.
- ² Ó dára láti lọ sí ilé ọfọ
ju ibi àsè,
nítorí pé ikú jé àyànmó gbogbo ènìyàn;
kí alààyè ní èyí ní ọkàn.
- ³ Ìbànújé dára ju èrín lọ,
ó le è mú kí ojú rẹ̀ dàrú,
ṣùgbón yóò jé kí àyà rẹ̀ le.
- ⁴ Ọkàn ọlógbón wá ní ilé ọfọ,
ṣùgbón ọkàn òmùgọ ní ilé àríyá.
- ⁵ Ó dára láti gba ìbáwí ọlógbón,
ju fífetísílè sì orin òmùgọ lọ.
- ⁶ Gégé bí ègún ti ní dún lábẹ́ ìkòkò
ni èrín òmùgọ.
Asán sì ni eléyií pèlú.
- ⁷ Ìréjé a máa sọ ọlógbón di òmùgọ,
àbètélè sì máa ní ba ìwà jé ni.
- ⁸ Òpin ọrọ dára ju ìbèrè rẹ̀ lọ,
sùúrù sì dára ju ìgbéraga lọ.
- ⁹ Má şe yára bínnú ní ọkàn rẹ
nítorí pé orí ẹsẹ òmùgọ ni ìbínú ní gbé.
- ¹⁰ Má şe sọ wí pé, “Kí ni ìdí tí àtijó fi dára ju èyí?”
Nítorí pé, kò mú ọgbón wá láti békérè irú ìbékérè
békérè.
- ¹¹ Ogbón, gégé bí ogún ìní jé ohun tí ó dára
ó sì şe àwọn tí ó rí oòrùn láñfààní.

12 Ogbón jé ààbò
gégé bí owó ti jé ààbò
ṣùgbón àñfààní òye ni èyí
pé ogbón a máa tójú èmí ẹni tí ó bá ní.

13 Wo ohun tí Olórun ti şe:
“Ta ni ó le è to
ohun tí ó ti şe ní wíwó?”

14 Nígbà tí àkókò bá dára, jé kí inú rẹ dùn,
ṣùgbón nígbà tí àkókò kò bá dára, rò ó:
Olórun tí ó dá èkínní
náà ni ó dá èkejì.

Nítorí náà, èniyàn kò le è sàwári
ohun kankan nípa ojó iwájú rẹ.

15 Nínú ayé àiní ìtumọ yí ni mo ti rí gbogbo èyí
èniyàn olóòtító, ọkùnrin olódodo í parun nínú òtitó
rè
ìkà èniyàn sì í gbé ìgbé ayé pípẹ nínú ìkà rẹ.

16 Má şe jé olódodo jùlọ
tàbí ọlógbón jùlọ
kí ló dé tí o fi fé pa ara rẹ run?

17 Ìwọ ma şe búburú jùlọ kí ìwọ má sì şe aşıwèrè,
èéše tí ìwọ yóò fi kú kí ojó rẹ tó pé

18 Ó dára láti mú òkan
kí o má sì şe fí èkejì sílè.
Okùnrin tí ó bérù Olórun yóò bó lówó gbogbo
àrékérekè.

19 Ogbón máa í mú kí ọlógbón èniyàn ní agbára
ju alákòóso méwàá lọ ní ìlú.

20 Kò sí olódodo èniyàn kan láyé
tí ó şe ohun tí ó tó tí kò déşè rárá.

- 21** Má ñe kíyèsi gbogbo ọrọ tí ènìyàn ní sọ
 bí bẹ́è kó, o le è gbó pé ìránṣé rẹ ní sépè fún ọ.
- 22** Tí o sì mò nínú ọkàn rẹ
 pé ọpọ igbà ni ìwọ fúnra rẹ ti sépè fún àwọn
 èlòmíràñ.
- 23** Gbogbo èyí ni mo ti dánwò nípa ọgbón, tí mo sì
 wí pé,
 “Mo pinnu láti jé ọlógbón”;
 ṣùgbón eléyií ti jù mí lọ.
- 24** Ohun tí ó wù kí ọgbón le è jé,
 ó ti lọ jìnnà, ó sì jinlè
 ta ni ó le è ñe àwárí rẹ?
- 25** Mo wá rò ó nínú ọkàn mi láti mò,
 láti wá àti láti şàwárí ọgbón
 àti ịdí ohun gbogbo, àti láti mò ìwà àgój
 búburú àti tì ìsínwín tàbí òmùgò.
- 26** Mo rí ohun tí ó korò ju ikú lọ
 obìnrin tí ó jé ẹbítì,
 tí ọkàn rẹ jé tàkúté
 tí ọwó rẹ sì jé ẹwòn,
 okùnrin tí ó bá té Olórun lórùn yóò le è yo sílè
 ṣùgbón eni déṣé kò le è bó nínú tàkúté rẹ.
- 27** Oniwaasu wí pé, “Wò ó, eléyií ni ohun tí mo ti
 şàwárí:
 “Mímú ohun kan pò mó òmíràñ láti şàwárí ịdí ohun
 gbogbo.
- 28** Nígbà tí mo sì ní wá a kiri
 ṣùgbón tí n kò rí i
 mo rí okùnrin tí ó dúró dáradára kan láàrín
 egbèrún (1,000),
 ṣùgbón n kò rí obìnrin,
 kankan kí ó dúró láàrín gbogbo wọn.

29 Eléyíí níkan ni mo tí ì rí:
 Ọlórun dá ìran ènìyàn dáradára,
 şùgbón ènìyàn ti lọ láti şàwári ohun púpò.”

8

1 Ta ni ó dàbí ọlógbón ènìyàn?
 Ta ni ó mọ ịtumọ ohun gbogbo?
 Ọgbón a mágá mú ojú ènìyàn dán
 ó sì mágá ní pààrọ ịrínisí rè.

Pa òfin ọba mó

2 Mo sọ wí pé, pa òfin ọba mó, nítorí pé, ìwọ ti şe
 ibúra níwájú Ọlórun.

3 Má şe jé kí ojú kán ọ láti kúrò ní iwájú ọba, má
 şe dúró nínú ohun búbúrú, nítorí yóò şe ohunkóhun
 tí ó bá té e lórùn.

4 Níwón ịgbà tí ọrọ ọba ni àṣẹ, ta ni ó le è sọ fún un
 wí pé, “Kí ní ìwọ ní şe?”

5 Èníkéni tí ó bá pa àṣẹ rè mó, kò ní wá sí ịpalára
 kankan,
 àyà ọlógbón ènìyàn yóò sì mọ àṣìkò tí ó tó àti
 ọnà tí yóò gbà şe é.

6 Ohun gbogbo ni ó ní àṣìkò àti ọnà tí ó tó láti şe,
 şùgbón, òṣì ènìyàn pò sí orí ara rè.

7 Níwón ịgbà tí kò sí ẹni tí ó mọ ojó-òlá,
 ta ni ó le è sọ fún un ohun tí ó ní bọ?

8 Kò sí ẹni tí ó lágbára lórí aféfẹ láti gbà á dúró,
 nítorí náà, kò sí ẹni tí ó ní agbára lórí ojó ikú rè.

Bí ó ti jé wí pé kò sí ẹni tí a dá sílè nígbà ogun,
 béé náà ni ịkà kò ní fi àwọn tí ó ní şe é sílè;
 bí ó ti jé wí pé kò sí ẹni tí a dá sílè nígbà ogun,

bẹ́è náà ni ìwà búburú kò le gba àwọn tí ó ní şe é sílè.

9 Gbogbo nñkan wönyí ni mo ti rí, tí mo sì ní múlò ní ọkàn mi sí gbogbo işé tí a ti şe lábé oòrùn. Ìgbà kan wà tí ẹníkan ní şe olórí àwọn tókù fún ịpalára rè.

10 Nígbà náà ni mo tún rí ìsìnkú ènìyàn búburú—àwọn tí wón máa ní wá tí wón sì ní lọ láti ibi mímó kí wón sì gba ịyìn ní llú tàbí tí wón ti şe èyí. Eléyií pèlú kò ní ìtumò.

11 Nígbà tí a kò bá tètè şe ịdájó fún ẹléşè kíákíá, ọkàn àwọn ènìyàn a máa kún fún ọpòlòpò ìmò láti şe ibi.

12 Bí ènìyàn búburútó dészè nígbà ogórùn-ún tilè wà láààyè fún ịgbà pípé, mo mò wí pé yóò dára fún ení tí ó bérù Olórun, tí ó bérù níwájú rè.

13 Béè ni kí yóò dára fún ènìyàn búburú, bẹ́è ni kí yóò fa ojó rè gún tí ó dà bí ọjiji, nítorí tí kò bérù níwájú Olórun.

14 Ohun mìràn tún wà tí kò ní ìtumò, tí ó ní şelè láyé olódodo tí ó ní gba ohun tí ó tó sí ọsìkà àti ènìyàn búburú tí ó ní gba ohun tí ó tó sí olódodo. Mo sọ wí pé eléyií gan an kò ní ìtumò.

15 Nítorí náà mo kan sáárá sí ịgbádùn ayé, nítorí pé kò sí ohun tí ó dára fún ènìyàn ní abé oòrùn ju pé kí ó jẹ, kí ó mu, kí inú rè sì dùn lọ. Nígbà náà ni ịdùnnú yóò bá a rìn nínú işé e rè, ní gbogbo ojó ayé ti Olórun tí fi fún un lábé oòrùn.

16 Nígbà tí mo lo ọkàn mi láti mo ọgbón àti láti wo wàhálà ènìyàn ní ayé.

17 Nígbà náà ni mo rí gbogbo ohun tí Olórun tí şe, kò sí ẹníkan tí ó le è móye ohun tí ó ní lọ lábé oòrùn. Láìbìkítà gbogbo ịyànjú rè láti wá rí jáde, ènìyàn kò

le è mọ ìtumọ rẹ, kódà bí ọlógbón ènìyàn rò wí pé òun mọ ọn, kò le è ní òye rẹ ní pàtó.

9

Àyànmó kan náà fún gbogbo wọn

¹ Nígbà náà ni mo wá ronú lórí gbogbo èyí, tí mo sì parí rẹ pé, olóótó àti ọlógbón àti ohun tí wón ní şe wá ní ọwó Olórun, şùgbón kò sí ènìyàn tí ó mọ bójá ifé tàbí ìríra ni ó ní dúró de òun.

² Àyànmó kan náà ni gbogbo wọn yàn—olóótó àti ènìyàn búburú, rere àti ibi, mímó àti àímó, àwọn tí ó ní rú ẹbọ àti àwọn tí kò rú ẹbọ.

Bí ó ti rí pèlú ènìyàn rere

béé náà ni ó rí pèlú eni tó déşè

bí ó ti rí pèlú àwọn tí ó ní şe ìbúra

béé náà ni ó rí pèlú àwọn tí ó ní bérù láti şe ìbúra,

³ Ohun búburú ni èyí jé nínú gbogbo ohun tí ó ní şelé labé oòrùn. Ìpín kan şoşo ni ó ní dúró de gbogbo wọn, ọkàn ènìyàn pèlú kún fún ibi, isínwín sì wá ní ọkàn wọn nígbà tí wón wà láààyè àti nígbà tí wón bá darapò mó òkú.

⁴ Èníkéni tí ó wà láàrín alàààyè ní ìrètí—kódà àààyè ajá sàñ dáradára ju òkú kinniùn lọ!

⁵ Nítorí pé eni tí ó wà láààyè mọ wí pé àwọn yóò kú şùgbón òkú kò mọ ohun kan

wòn kò ní èrè kankan mó,

àti pé kódà ìrántí wọn tí di ohun ìgbàgbé.

⁶ Ifé wọn, ìríra wọn,

àti ìlara wọn ti paré:

láéláé kó ni wọn yóò tún ní ìpín

nínú ohunkóhun tí ó ní şelé labé oòrùn.

7 Lo je oúnje rẹ pèlú ayò, kí o sì mu ọtí wáinì rẹ pèlú inú dídùn dé ọkàn, nítorí pé ìsinsin yíí ni Olórun síjú àánú wo ohun tí o şe.

8 Máká wọ aşo funfun nígbàkígbà kí o sì máká fi òróró yan orí rẹ nígbà gbogbo.

9 Máká je ayé pèlú iyàwó rẹ, ení tí o féràn, ní gbogbo ojó ayé àiní ìtumò yí tí Olórun ti fi fún ọ lábé oòrùn—gbogbo ojó àiní ìtumò rẹ. Nítorí èyí ni ìpín tìré ní ayé àti nínú isé wàhálà rẹ ní abé oòrùn.

10 Ohunkóhun tí ọwó rẹ bá rí láti şe, şe é pèlú gbogbo agbára rẹ, nítorí kò sí isé sísé tábí ìpinnu tábí ìmò tábí ọgbón nínú isà òkú níbi tí ò ní lọ.

11 Mo ti rí ohun mìíràn lábé oòrùn.

Eré ìje kí í şe fún ení tí ó yára
tábí ogun fún alágبára,
béké ni oúnje kò wà fún ọlógbón
tábí ọrò fún ení tí ó ní òye
tábí ojúrere fún ení tí ó ní ìmò;
ṣùgbón ìgbà àti èsì ní şelè sí gbogbo wọn.

12 Síwájú sí i, kò sí ení tí ó mó ìgbà tí àkókò rẹ yóò dé,
gégé bí a ti ní mú ejá nínú àwọn búburú
tábí tí a ní mú eyé nínú okùn
gégé béké ni a ní mú ènìyàñ ní àkókò ibi
tí ó şubú lù wón láiròtélè.

Ọgbón dára ju òmìùgò lọ

13 Mo sì tún rí àpẹ́erẹ ọgbón tí ó dùn mó mi lábé oòrùn.

14 Ìlú kékeré kan tí ènìyàñ díè wà nínú rẹ wà ní ìgbà kan rí. Qba alágبára kan sì sìgun tọ ìlú náà lọ, ó yí i po, ó sì kó ilé ìşo tí ó tóbí lòdì sí i.

15 Sùgbón, tálákà ọkùnrin tí ó jé ológbón kan ní gbé ní ìlú náà, ó sì gba gbogbo ìlú u rẹ là pèlú ọgbón rẹ. Sùgbón kò sí ẹni tí ó rántí ọkùnrin tálákà náà.

16 Nítorí náà mo sọ wí pé, “Ogbón dára ju agbára.” Sùgbón a kégàn ọgbón ọkùnrin tálákà náà, wọn kò sì mú ọrọ rẹ şe.

17 Ọrọ pèlé ológbón ènìyàn a máa wà ní ìmúşẹ ju igbe òmùgò alákòóso lọ.

18 Ọgbón dára ju ohun èlò ogun lọ, şùgbón ẹníkan tó déşè a máa ba ohun dídára púpò jé.

10

1 Gége bí òkú eśinşin tí ní fún òróró ịkunra ní òórùn búburú, béké náà ni òmùgò díè şe ní bo ọgbón àti ọlá móglé.

2 Ọkàn ológbón a máa sí sí ohun tí ó tònà, şùgbón ọkàn òmùgò sí ohun tí kò dára.

3 Kódà bí ó ti şe ní rìn láàrín ọnà, òmùgò kò ní ọgbón a sì máa fihan gbogbo ènìyàn bí ó ti gò tó.

4 Bí ibínú alákòóso bá díde lòdì sí ọ, ma şe fi ààyè rẹ sílè; ịdáké jéejé le è tú àṣìşe nílá.

5 Ohun ibi kan wà tí mo ti rí lábé oòrùn, irú àṣìşe tí ó díde láti ọdò alákòóso.

6 A gbé asiwèrè sí ọpò ipò tí ó ga jùlò, nígbà tí ọlórọ gba àwọn ààyè tí ó kéré jùlò.

7 Mo ti rí ẹrú lórí eśin, nígbà tí ọmọ-aládé ní fi ẹsè rìn bí ẹrú.

- 8** Ènikéni tí ó bá gbé kòtò, ó le è şubú sínú rè;
 ènikéni tí ó bá la inú ògiri, ejò le è sán an.
- 9** Ènikéni tí ó bá gbe òkúta le è ní ìpalára láti ipasè
 wọn;
 ènikéni tí ó bá la ìtì igi le è ní ìpalára láti ipasè
 wọn.
- 10** Bí àáké bá kú
 tí ègbé rè kò sì sí ní pípón;
yóò nílò agbára púpò
 şùgbón ọgbón orí ni yóò mú àṣeyorí wá.
- 11** Bí ejò bá sán ni kí a tó lo oògùn rè,
 kò sì èrè kankan fún olóògùn rè.
- 12** Ọrò tí ó wá láti enu ológbón a máa ní oo-re-òfẹ́
 şùgbón ètè òmùgò fúnra rè ni yóò parun.
- 13** Ibèrè ọrò rè jé òmùgò;
 ìparí rè sì jé ìsínwín búbúrú.
14 Wèrè a sì máa şàfikún ọrò.
- Kò sì eni tí ó mọ ohun tí ó ní bò
 ta ni ó le è sọ fún un ohun tí yóò şelè léyìn rè?
- 15** Isé aṣiわèrè a máa dá a lágara
 kò sì mọ ojú ọnà sì ìlú.
- 16** Ègbé ni fún ọ, ìwọ ilè tí ọba ní şe ìránsé rè
 àti tí àwọn ọmọ-aládé ní şe àsè ní òwúrò.
- 17** Ibùkún ni fún ọ, ìwọ ilè èyí tí ọba rè jé ọmọ olólá,
 àti tí àwọn ọmọ-aládé ní jẹun ní àṣíkò tí ó yẹ,
 fún ìlera, tí kì í şe fún ìmutípara.
- 18** Bí ènìyàn bá ní lóra, àjà ilé a máa jì

bí ọwó rẹ́ bá ní şe ọlẹ́, ilé a máa jó.

19 Èrín rínrín ni a şe àsè fún,
wáinì a máa mú ayé dùn,
ṣùgbón owó ni ìdáhùn sí ohun gbogbo.

20 Ma se bú ọba, kódà nínú èrò rẹ́,
tàbí kí o şépè fún olórò ní ibi ibùsùn rẹ́,
nítorí pé eyé ojú òrun le è gbé ɔrò rẹ́
eyé tí ó sì ní iyé apá le è fi ejó ohun tí o sọ sun.

11

Àkàrà lórí omi

- 1** Fún àkàrà rẹ́ sórí omi,
nítorí léyìn ojó púpò, ìwọ yóò rí i padà.
- 2** Fi ìpín fún méje, àní fún méjọ pèlú,
nítorí ìwọ kò mọ ohun ìparun tí ó le è wá sórí
ilè.
- 3** Bí àwosánmò bá kún fún omi,
ayé ni wón ní rọ ɔjò sí.
Bí igi wó sí ìhà gúúsù tàbí sí ìhà àrígá,
níbi tí ó wó sí náà, ni yóò dùbúlè sí.
- 4** Ènikéni tí ó bá ní wo aféfẹ́ kò ní fúnrugbìn;
ènikéni tí ó bá ní wo àwosánmò kò ní kórè.
- 5** Gégé bí ìwọ kò ti şe mọ ojú ọnà aféfẹ́
tàbí mọ bí ọmọ tí ní dàgbà nínú ikùn iyáarè,
bẹ́ náà ni ìwọ kò le è ní òye ishé Olórun
elédàá ohun gbogbo.
- 6** Fún irúgbìn rẹ́ ní òwúrò kùtùkùtù,
má sì şe jé kí ọwó rẹ́ şolè ní àşálé,

nítorí ìwọ kò mọ èyí tí yóò şe rere
 bójá èyí tàbí lỵen
 tàbí àwọn méjéejì ni yóò şe dáradára bákan náà.

Rántí elédàá rẹ ní ìgbà èwe rẹ

⁷ Ìmólè dùn;

Ó sì dára fún ojú láti rí oòrùn.

⁸ Sùgbón jé kí ènìyàn jègbádùn gbogbo iye ọdún
 tí ó le è lò láyé

sùgbón jé kí ó rántí ojó òkùnkùn
 nítorí wọn ó pò.

Gbogbo ohun tí ó ní bò asán ni.

⁹ Jé kí inú rẹ dùn, ìwọ ọdómọdé ní ìgbà tí o wà ní èwe
 kí o sì jé kí òkàn rẹ fún ọ ní ayò ní ìgbà èwe rẹ.

Tèlé ọnà òkàn rẹ
 àti ohunkóhun tí ojú rẹ rí

sùgbón mò dájú pé nípa gbogbo nñkan wònyí ni
 Olórun yóò mú ọ wá sí ịdájó.

¹⁰ Nítorí náà, mú ijayà kúrò ní òkàn rẹ
 kí o sì lé ibànújé ara rẹ kúrò
 nítorí èwe àti kékeré kò ní ìtumò.

12

- ¹ Rántí Elédàá rẹ
 ní ojó èwe rẹ,
 nígbà tí ojó ibi kò tí ì dé
 àti tí ọdún kò tí ì ní súnmọ etílé, nígbà tí ìwọ yóò
 wí pé,
 “Èmi kò ní ịdùnnú nínú wọn,”
- ² kí oòrùn àti ìmólè
 àti òṣùpá àti àwọn ịràwò tó şókùnkùn,

àti kí àwòsánmò tó padà léyìn òjò;
³ nígbà tí olùṣó ilé yóò wárìrì
 tí àwọn ọkùnrin alágbará yóò tēriba,
 nígbà tí àwọn tí ó nílò dáké nítorí pé wọn kò pò,
 tí àwọn tí ní wo òde láti ojú fèrèsé yóò şókùnkùn;
⁴ nígbà tí ńlèkùn sí ìgboro yóò tì
 tí ariwo ọlò yóò dáké;
 nígbà tí àwọn ènìyàn yóò dìde sí ariwo àwọn eyé
 şùgbón gbogbo orin wọn yóò máa lò ilè.
⁵ Nígbà tí ènìyàn yóò bérù ibi gíga
 àti ti ifarapa ní ìgboro;
 nígbà tí igi almondi yóò tanná
 àti tí ẹléñgà yóò wó ara rè lò
 tí ifé kò sì ní ru sókè mó
 nígbà náà ni ènìyàn yóò lò ilé rē ayérayé
 tí àwọn aşòfò yóò máa rìn kiri ìgboro.

⁶ Rántí rē kí okùn fàdákà tó já,
 tàbí kí ọpón wúrà tó fó;
 kí iṣà tó fó níbi ìsun,
 tàbí kí àyíká kéké kí ó tó kán níbi kànga.
⁷ Tí erùpè yóò sì padà sí ilé ibi tí ó ti wà,
 tí ẽmí yóò sì padà sódò Ọlórun tí ó fi í fún ni.

⁸ “Asán! Asán!” ni Oniwaasu wí.
 “Gbogbo rē asán ni!”

Òpin gbogbo ɔrò

⁹ Kí í şe wí pé Oniwaasu jé ọlógbón níkan, şùgbón
 ó tún kó àwọn ènìyàn ní ìmò. Ó rò ó dáradára ó sì şe
 àwárí, ó sì gbé ọpòlòpò òwe kalè léseše.
¹⁰ Oniwaasu wádíí láti rí àwọn ɔrò tí ó tònà, ohun
 tí ó kó sì dúró şinşin ó sì jé òtító.

11 ṁrò ológbón dàbí ègún, àkójopò ḁrò wọn sì dàbí
ìṣó tí a kàn pò dáradára, tí olùṣó-àgùntàn kan fí fún
ni.

12 Àti síwájú láti inú èyí, ọmọ mi, gba ìmòràn.

Nínú ìwé púpò, òpin kò sí, ìwé kíkà púpò a máa mú
ara sàárè.

13 Nísinsin yíí,

òpin gbogbo ḁrò tí a gbó ni pé,
bèrù Olórun, kí o sì pa òfin rè mó,
nítorí èyí ni ojúṣe gbogbo ènìyàn.

14 Nítorí Olórun yóò şe ìdájó olúkúlùkù işé
àti ohun ìkòkò,
kì bá à şe rere kì bá à şe búburú.

**Biblica® ní oore ọfẹ́ láti lo Bíbélì Mímọ́ ní Èdè
Yorùbá Òde-Òní
Yoruba: Biblica® ní oore ọfẹ́ láti lo Bíbélì Mímọ́ ní Èdè
Yorùbá Òde-Òní (Bible)**

copyright © 2017 Biblica, Inc.

Language: Yorùbá

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Yoruba Contemporary Bible™

Copyright © 2009, 2017 by Biblica, Inc.™

Used with permission. All rights reserved worldwide.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share – copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt – remix, transform, and build upon the material for any purpose,
even commercially

Under the following conditions:

Attribution – You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike – If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this

translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 19 Sep 2023

de909672-7c71-5683-96dd-f0d21f08d35f